

NÂNG CAO Ý THỨC PHÁP LUẬT CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HỒNG ĐỨC TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

LÊ VĂN MINH*

Ngày nhận bài: 17/06/2016; ngày sửa chữa: 20/06/2016; ngày duyệt đăng: 21/06/2016.

Abstract: Raising awareness of the law for students in general and university students in particular is essential to lay a basis for building a civilized society. The article analyses situation of law awareness of students of Hong Duc University and proposes recommendations to raise awareness of law students in the University of Hong Duc, contributing to build a modern and civilized society.

Keywords: Law education, awareness of law.

1. Khái quát thực trạng ý thức pháp luật (PL) của sinh viên (SV) Trường Đại học (ĐH) Hồng Đức

Trường ĐH Hồng Đức được thành lập ngày 24/9/1997 theo Quyết định số 797/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ. Qua gần 20 năm thành lập và trưởng thành, Trường ĐH Hồng Đức không ngừng phát triển về mọi mặt. Hiện nay, Nhà trường có 12 khoa, 10 phòng, 3 ban, 9 trung tâm và 51 bộ môn quản lý chuyên môn trực thuộc khoa đào tạo với 32 ngành đào tạo. Nhà trường được Bộ GD-ĐT cho phép đào tạo các hệ từ trung cấp, cao đẳng, ĐH, đến sau ĐH, với nhiều ngành học khác nhau. Tính đến ngày 31/5/2016, Trường ĐH Hồng Đức có tổng số 11.836 học sinh (HS), SV chính quy, học viên sau ĐH, học viên vừa làm, vừa học

Trong quá trình đào tạo, Nhà trường luôn quán triệt sâu sắc chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng trong việc trang bị kiến thức PL cho SV; tuân thủ quy định của Chính phủ và Bộ GD-ĐT về việc tăng cường công tác giáo dục pháp luật (GDPL) cho SV trong các trường học. Đồng thời, Nhà trường luôn xác định rõ tất cả cán bộ, giảng viên, nhân viên cùng toàn thể SV phải sống, làm việc, học tập theo hiến pháp và PL. Nhà trường đã đưa vào chương trình đào tạo nhiều học phần PL như: *PL đại cương, Luật Phòng chống tham nhũng, Luật Môi trường, Luật Đất đai, Luật Lao động...* cho SV toàn trường.

Theo báo cáo tổng kết công tác HS, SV của Trường ĐH Hồng Đức năm học 2015-2016 và trên thực tế cho thấy, đại bộ phận SV của Trường có ý thức tốt trong việc chấp hành và tuân thủ các quy định của PL, có lối sống lành mạnh, có hoài bão, ước mơ, nỗ lực hết mình học tập, trau dồi kiến thức vì ngày mai lập thân, lập nghiệp. Nhận thức PL của SV đã được nâng lên, SV đã có những hiểu biết nhất định về PL, đa số

SV hiểu được những vấn đề nền tảng cơ bản của PL, những kiến thức cơ bản nhất về Nhà nước và PL.

Mặc dù HS, SV đã có những hiểu biết chung về PL nhưng khi đi vào những nội dung cụ thể của một số ngành luật như: **Hiến pháp, Bộ luật Hình sự, Bộ luật Dân sự, Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật Cư trú, Luật Biển Việt Nam, Luật Giáo dục, Luật Phòng chống tham nhũng...** thì có những nội dung SV chưa nắm được; một số nội dung cơ bản, thông dụng trong các ngành luật chuyên ngành thì hầu như SV không hiểu sâu, hiểu không đầy đủ và còn hạn hẹp.

Bên cạnh những SV có ý thức chấp hành PL, vẫn còn những SV có ý thức PL chưa cao, đã có hành vi vi phạm PL diễn ra trên học đường, ngoài xã hội như: vi phạm quy chế thi, cò bạc, lô đề, cá độ bóng đá, có lối sống buông thả, đánh nhau, vi phạm **Luật Giao thông...** Theo báo cáo của Phòng công tác HS, SV Trường ĐH Hồng Đức, năm học 2015-2016 có 198 SV vi phạm kỉ luật với các nội dung nêu trên. Điều đó cho thấy, ý thức PL và kiến thức PL của một bộ phận SV còn thấp, ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng đào tạo, văn hóa học đường cũng như nhân cách, đạo đức của họ.

2. Sự cần thiết phải nâng cao ý thức PL cho SV Trường ĐH Hồng Đức

2.1. SV là những tri thức trẻ, trong cuộc sống có nhiều ước mơ, hoài bão, có ý chí vươn lên để tự khẳng định mình trong cuộc sống, các em đang trong giai đoạn hình thành và hoàn thiện nhân cách của mình trong quá trình học tập và rèn luyện tại nhà trường. Môi trường ĐH là điều kiện tốt nhất để SV tham gia trau dồi kiến thức PL, ý thức PL và phục vụ tốt cho công việc của họ sau khi tốt nghiệp ra trường. Việc nâng cao ý thức PL cho SV có vai trò vô cùng quan trọng vì thực tế cho thấy, nếu ý thức PL của các em

* Trường Đại học Hồng Đức

thấp thì sẽ dẫn đến coi thường và vi phạm PL. Nếu SV được học, được tuyên truyền, được GDPL thường xuyên thì trong cuộc sống các em sẽ biết ứng xử và có hành vi phù hợp với yêu cầu của xã hội. Thực trạng SV vi phạm PL có nguyên nhân là do ý thức PL của các em còn hạn chế, bởi vậy việc nâng cao ý thức PL cho SV sẽ là tiền đề cho việc hình thành nhân cách, lối sống, góp phần làm giảm những hành vi vi phạm PL trong nhà trường và ngoài xã hội.

2.2. Giáo dục ý thức PL cho HS, SV là góp phần đấu tranh phòng chống vi phạm PL trong học đường và ngoài xã hội. SV là những thanh niên, đang trong lứa tuổi hình thành và hoàn thiện về tri thức cũng như nhân cách. Đặc điểm tâm lí lứa tuổi SV là thích khẳng định mình, nhanh chóng tiếp cận với những cái mới, dễ bị lôi kéo và suy nghĩ chưa chín chắn, dễ bị kích động, khó kiềm chế, đôi khi tự cao, tự mãn hoặc tự ti, thích tự do phóng khoáng hay đua đòi, sống vô tổ chức, vô kỉ luật... Do vậy, nếu ý thức PL không cao, SV dễ vi phạm PL.

2.3. Giáo dục ý thức PL cho HS, SV là góp phần đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển tỉnh Thanh Hóa và cả nước. Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Thanh Hóa lần thứ XVIII xác định đến năm 2020 sẽ đưa Thanh Hóa trở thành tỉnh khá trên cả nước, đến năm 2030 trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại. Muốn đạt được mục tiêu đó, Thanh Hóa phải chú trọng đến việc đào tạo nguồn nhân lực có chất lượng cao. Trường ĐH Hồng Đức là trường ĐH trực thuộc Ủy ban nhân dân tỉnh Thanh Hóa, có nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực cho tỉnh. Vì vậy, những SV tốt nghiệp ra trường ngoài kiến thức chuyên môn phải là những SV có kiến thức và ý thức tôn trọng, am hiểu PL nhằm đáp ứng được yêu cầu đối với nguồn nhân lực của tỉnh và đất nước trong giai đoạn mới.

Dưới tác động của cơ chế thị trường, trong xã hội xuất hiện nhiều mặt trái, đòi hỏi việc quản lí bằng PL phải nghiêm minh và chặt chẽ. Việc trang bị đầy đủ những kiến thức PL cho SV là một vấn đề mang tính cấp thiết nhằm góp phần hạn chế những tiêu cực và phát huy tính tích cực của nền kinh tế thị trường đem lại.

2.4. Giáo dục và nâng cao ý thức PL cho SV cũng đồng thời là giáo dục, nâng cao hiểu biết của các em về đường lối, chính sách của Đảng và PL của Nhà nước. Nhà trường là nơi đào tạo ra những SV có tri thức, có nhân cách, điều đó là chưa đủ. Một SV trong tương lai do nhà trường đào tạo ra phải là những trí thức có kiến thức chuyên môn đồng thời phải nắm bắt được các chủ trương, đường lối, của Đảng và PL của Nhà nước. Có như vậy, chúng ta mới

xây dựng thành công nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam.

3. Một số kiến nghị nhằm nâng ý thức PL cho SV Trường ĐH Hồng Đức

3.1. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu đối với công tác phổ biến, GDPL cho SV. Trong từng thời kì, Đảng ủy, Ban Giám hiệu phải đề ra những phương hướng tuyên truyền, phổ biến PL và GDPL, nâng cao ý thức PL cho SV. Từ định hướng lãnh đạo của Đảng ủy, Ban Giám hiệu các khoa đào tạo cùng với các phòng ban chức năng tiến hành xây dựng chương trình, kế hoạch giáo dục, tuyên truyền, phổ biến GDPL cho SV. Đồng thời Đảng ủy, Ban Giám hiệu phải thường xuyên theo dõi, kiểm tra, giám sát hoạt động tuyên truyền và GDPL; kịp thời đôn đốc, chỉ đạo xử lí những vướng mắc nảy sinh trong quá trình GDPL. Hoạt động kiểm tra, giám sát, sơ kết, đánh giá công tác tuyên truyền, phổ biến, GDPL không chỉ qua báo cáo mà phải kết hợp việc kiểm tra trên thực tế. Sử dụng thống nhất, linh hoạt hai hình thức này sẽ tác dụng mạnh mẽ tới hiệu quả nâng cao ý thức PL cho SV.

3.2. Đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục, tuyên truyền ý thức PL cho SV. Cần đa dạng hóa cách thức GDPL, không chỉ qua buổi lên lớp mà còn bằng những cách thức như: hội họp, nói chuyện thời sự, sinh hoạt văn nghệ chào mừng các ngày lễ, hội,... với hình thức là câu chuyện có chủ đề, phiên tòa tập sự, tọa đàm giao lưu với các chuyên gia PL, vở kịch, bài hò vè, hát đối đáp, bài hát cải biên... Nội dung tuyên truyền, phổ biến, GDPL phải thiết thực, gần gũi với cuộc sống, với nhu cầu giải trí và nhu cầu tìm hiểu của SV.

Cần đổi mới hình thức các cuộc thi tìm hiểu PL bởi các cuộc thi hiện nay chưa hiệu quả, do SV chủ yếu chép lại, in lại đáp án mà chưa có sự tìm hiểu, đầu tư, say mê trong các cuộc thi. Nên mở rộng hình thức thi qua sân khấu, vừa đa dạng cách thức chuyển tải nội dung, vừa hấp dẫn, lôi cuốn người xem, vừa có tác dụng phổ biến, giáo dục cho nhiều người.

3.3. Đổi mới nội dung và hình thức giảng dạy học phần PL đại cương, Luật Phòng chống tham nhũng, Luật Lao động... Để môn học hấp dẫn hơn với SV, các học phần này không chỉ tiến hành ở trên lớp mà cần có hoạt động thực tiễn tại các cơ quan tư pháp và hành pháp, các công ti, tổ chức khác. Có như vậy, các kiến thức PL mới cùng các em đi vào thực tế cuộc sống, giúp các em tích lũy vốn sống và rèn luyện để trở thành chủ thể PL có tri thức, có văn hóa pháp lí, có kiến thức thực tiễn PL trong cuộc sống.

3.4. Nhà trường cần phải phối hợp tốt với Sở Tư pháp, Tòa án, Viện Kiểm sát, Công an tỉnh,

Hội Luật gia, Đoàn luật sư, Tỉnh đoàn... trong việc tuyên truyền phổ biến và GDPL cho SV. Đây là những cơ quan, tổ chức có chuyên môn về PL. Kết hợp với các cơ quan, tổ chức này sẽ làm cho hoạt động tuyên truyền, phổ biến GDPL cho HS, SV đạt hiệu quả cao hơn.

3.5. Đưa học phần PL đại cương vào giảng dạy cho tất cả hệ và bậc đào tạo. Việc quy định SV phải học học phần PL đại cương là rất cần thiết vì nội dung học phần này trang bị cho SV những kiến thức cơ bản nhất về Nhà nước và PL nói chung cũng như kiến thức cụ thể của một số ngành luật quan trọng trong hệ thống PL Việt Nam hiện nay như: **Luật Hiến pháp, Luật Hành chính, Luật Dân sự, Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật Lao động...**

3.6. Thành lập Trung tâm tư vấn PL cho HS, SV. Phần lớn giảng viên giảng dạy học phần PL đại cương và các học phần PL khác tuổi đời đều còn trẻ, chưa có nhiều kinh nghiệm thực tế. Vì vậy, khi lên lớp, các giảng viên chỉ chủ yếu giảng về lý thuyết, kiến thức thực tế của giảng viên còn hạn chế, ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng bài giảng, thiếu sự thuyết phục đối với người học. Thông qua công tác tư vấn các vụ việc cụ thể cho HS, SV và khách hàng, giảng viên có điều kiện tìm hiểu, nghiên cứu PL một cách sâu sắc, từ đó nâng cao chuyên môn nghiệp vụ của mình.

Trong quá trình sống và học tập tại trường, SV sẽ không tránh khỏi những vấn đề nảy sinh có liên quan đến vấn đề PL kể cả trong và ngoài trường. Thực tế cho thấy, nhiều SV có những vấn đề liên quan đến PL đã điện thoại hoặc gặp trực tiếp giảng viên nhờ tư vấn về những vấn đề khúc mắc như: xin li hôn, kinh doanh, bị lừa đảo, xâm hại tình dục, bị gây tai nạn giao thông, gây thương tích, trộm cắp, đui việc... Về cơ bản, SV rất lúng túng khi rơi vào những trường hợp như vậy. Vì vậy, nhà trường cần phải hỗ trợ thông qua công tác tư vấn, vừa giúp đỡ được các em, vừa nâng cao ý thức, kiến thức PL của HS, SV.

3.7. Nhà trường cần dành một nguồn kinh phí hàng năm và thường xuyên cho hoạt động tuyên truyền, phổ biến, GDPL cho SV. Hoạt động tuyên truyền, phổ biến, GDPL cho SV muốn đạt hiệu quả cao cần phải đa dạng về hình thức, tăng cường hoạt động thực tế tại cơ sở, gắn tuyên truyền với các hoạt động văn hóa, xã hội và để làm được điều đó cần phải có kinh phí.

3.8. Xây dựng đội ngũ báo cáo viên PL. Để tiếp tục thực hiện công tác phổ biến, GDPL ngày càng quy mô, bài bản và chất lượng cao, việc xây dựng, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ báo cáo viên PL thực sự có năng lực, phẩm chất chính trị tốt là rất quan trọng.

Đây là chủ thể cơ bản và quan trọng nhất, quyết định đến chất lượng và hiệu quả của công tác GDPL cho HS, SV nói chung và nâng cao ý thức, kiến thức PL cho SV nói riêng. Bởi vì muốn nâng cao ý thức, kiến thức PL cho SV thì không thể thiếu công tác tuyên truyền, phổ biến và công tác này được thực hiện tốt nhất, hiệu quả nhất là thông qua các báo cáo viên PL. Đây là những chuyên gia pháp lý, có kiến thức chắc chắn, có bản lĩnh chính trị nên quá trình truyền tải kiến thức pháp lý sẽ tốt hơn.

Trong những năm gần đây, việc nâng cao ý thức, kiến thức PL cho SV nhận được sự quan tâm rất lớn của Đảng và Nhà nước, điều đó đã được thể hiện cụ thể trong rất nhiều bản Nghị quyết của Đảng cũng như thể hiện trong Hiến pháp, Luật của Nhà nước. Trong giai đoạn hiện nay, chúng ta đang xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, tăng cường sự quản lý của Nhà nước đối với xã hội bằng PL, việc nâng cao ý thức, kiến thức PL cho HS, SV nói chung và cho SV Trường ĐH Hồng Đức nói riêng là rất cần thiết, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Thủ tướng Chính phủ. *Quyết định số 797/QĐ-TTg ngày 24/9/1997 Về việc thành lập Trường Đại học Hồng Đức.*
- [2] Quốc hội (2013). *Hiến pháp Nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Quốc hội (2009). *Luật Giáo dục năm 2005 (sửa đổi, bổ sung năm 2009).*
- [4] Bộ GD-ĐT (2006). *Sổ tay công tác phòng, chống tội phạm trong nhà trường.* NXB Giáo dục.
- [5] Bộ GD-ĐT (2007). *Cấm nang công tác phổ biến, giáo dục pháp luật.* NXB Giáo dục.

Xây dựng câu lạc bộ...

(Tiếp theo trang 48)

- [3] Nguyễn Văn Đệ - Phan Trọng Nam (2015). *Hoạt động nghiên cứu khoa học của giáo viên trung học phổ thông trong bối cảnh mới.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, (số 110, tháng 8).
- [4] Trường Đại học Đồng Tháp (2011). *Quyết định số 352/2011/QĐ-ĐHĐT-KHCN ngày 22/6/2011 về việc ban hành quy định về quản lý hoạt động khoa học và công nghệ trong Trường Đại học Đồng Tháp.*
- [5] Trường Đại học Đồng Tháp (2011). *Báo cáo số 357/BC-ĐHĐT ngày 20/7/2011, báo cáo tình hình thực hiện kế hoạch khoa học và công nghệ 5 năm 2011-2015 và đề xuất kế hoạch hoạt động khoa học và công nghệ giai đoạn 2016-2020.*